

Viite: Lausuntopyyntö VN/12277/2021

Maa- ja metsätalousministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomessa lammastuotannon tuotantouuhi määrät ovat laskeneet viimeisen viiden vuoden ajan. Myös lihantuotanto ja teurastusmäärät ovat vähentyneet. Tuotannon vähentymisen syynä on heikko kannattavuus sekä epävarmuus. Kohonnut petovahinkoriski, lisääntynyt byrokratia, ennätysellisesti nousseet tuotantokustannukset sekä epävarmuus tulevaisuuden tukipolitiikasta ovat olleet monelle liikaa ja lammastuotantoa on ajettu alas. Eläinten hyvinvointilaki tulee vaikuttamaan voimakkaasti tulevaisuuden kotieläintuotantoon ja toivomme hartaasti, että tuottajien ääntä lakivalmistelussa kuullaan, jotta uusi laki mahdollistaisi ammattimaisen kotieläintuotannon, toisi tuottajille oikeusturvaa eikä jättäisi liian paljon tulkinnan varaa lain tulkitsemiselle.

Luku 1

5§ määritelmät

Tilapäisen ja pysyvän pitopaikan määritelmä tulisi olla selkeä koska se vaikuttaa mm. jatkuvan veden vaatimukseen.

Luku 2

6§ lain yleiset periaatteet

Kannatamme MTK:n ehdotusta, jossa eläinten tarpeettomaan vaarantamiseen luettaisiin myös eläintiloihin ulkopuolisten tunkeutuminen. Tuotantoeläimet ovat hyvin rutinoituneita ja ovat tuttuihin ihmisiin ja toimenpiteisiin sekä aikatauluihin tottuneita. Luvaton tunkeutuminen aiheuttaa eläimien hyvinvoinnille selkeän uhkan eläintautien leviämisestä sekä eläinten pakoreaktion takia.

7§ sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Tuotantoeläinten tarpeet ja hyvinvoinnin osaavat parhaiten arvioida ammattilaiset, jokaisella kansalaisella ei ole tietotaitoa eläimen auttamiseksi tai sen tilan arvioimiseksi. Tämä näkyy lammastuotannossa esimerkiksi maisemanhoitotyössä olevien lampaisiin kohdistuvista eläinsuojeluilmiannoista, jossa eläimellä luullaan olevan hätä, vaikka tosiasiallisesti kyse eläimen normaaleista toimintamalleista ja ympäristöstä. Jos kansalaisvelvollisuus ulotetaan auttamaan eläimiä, voi pahimmillaan kansalainen hyvistä tarkoituspäätöksistään huolimatta aiheuttaa enemmän haittaa eläimelle.

Luku 3

13§ Kielletty kohtelu

Eläinten hyvä ja oikeaoppinen käsittely on ensiarvoisen tärkeää. Haluamme muistuttaa, että lampaiden ja vuohien lajikäyttäytyminen tulee huomioida hoitotoimissa. Laumaeläimenä lampaat ja vuohet kokevat turvaa laumasta, siksi jos mahdollista, tulisi hoitotoimenpiteet suorittaa laumana. Mikäli kuitenkin yksittäinen eläin täytyy hoitotoimenpidettä, tarkastusta tai esimerkiksi kerintää varten ottaa kiinni, tulisi otteiden olla varmat ja tekniikan oikea. Joskus se saattaa vaatia esimerkiksi hoitajan, eläimen oman sekä muun lauman turvallisuuden vuoksi sarvesta kiinni ottamista. Myös takajalasta eläimen kiinniottaminen on hyvä keino. Tämä ei tarkoita, että takajalkaan jäädään roikkumaan vaan eläimen pako pysäytetään jalasta tarttumalla, jonka jälkeen eläin vedetään kiinniottajaa kohti, jotta yletetään ottamaan eläin päästä kiinni. Kerintää varten lammakäärä käännetään istuvaan asentoon. Oikeaoppinen kerintä on nopea ja eläimelle turvallinen sekä kivuton. Eläinten hyvinvointilaissa tulisi mahdollistaa lajinmukainen, turvallinen ja oikeaoppinen eläinten käsittely.

Luku 4

20§ hoidon yleiset vaatimukset

Toivomme että lakiin täsmennetään mitä tarkoitetaan esimerkiksi eläinten likaisuudella. Valvojilla tulisi olla selkeä yhteinen näkemys, missä kohtaa eläimen hyvinvointi vaarantuu ja mihin asioihin tuottajalla on mahdollisuus vaikuttaa. Tästä esimerkkinä säiden vaihtelu laidunkaudella voi aiheuttaa eläinten likaantumista, jota ei laidunnusvelvoitteiden täyttämiseksi ole mahdollisuutta estää. Tässä kohtaa ei saisi jäädä liikaa tulkinnan varaa valvontaa suorittavalle taholle.

21§ ruokinta ja juotto

Jatkuva vedensaanti vaatimus tulisi määritellä niin, ettei se vaaranna eläinten hyvinvointia. Toivomme, että jälleen huomioidaan lajinmukaiset tarpeet. Lampaiden ja vuohien karitsat ja kilit saavat elämänsä alussa kaiken tarvitsemansa nesteen emän maidon kautta. Vesiastiat esimerkiksi karitsointikarsinoissa voivat aiheuttaa karitsuille hukkumisen riskin. Lisäksi juoma-astiat jaloittelutarhoissa voivat aiheuttaa enemmän tautiriskiä kuin jaloittelutarha ilman vesipistettä. Pidämme riittävänä veden saantina kolme kertaa päivässä veden laittoa, mikäli kyseessä ei ole juoma-automaatti. Lampaille luonnontilassa on normaalia käydä muutaman kerran päivässä (tai kostean ruohon aikaan ei välttämättä kertaakaan) juomassa, sillä eläimen pötsi varastoi nesteitä. Käytettävän karkearehun kosteus vaikuttaa eläinten haluun juoda kuten myös kuivike oljen syönti. Näemme, että erillisjuoma-astioita käytettäessä ei tulisi olla kriminalisoitua, jos juoma-astia joskus pääsee tyhjäksi, mikäli eläinten riittävästä veden saannista vuorokauden aikana huolehditaan.

Luku 5

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Määritelmä pehmeästä lepopaikasta on tulkinnan varainen ja on ristiriidassa rutiläpohjaisten tuotantomuotojen kanssa.

38§ eläinten hoitoon ja tarkistamiseen tarvittavat tilat

Toivomme että jatkossakin voidaan käyttää eläimen sairaudenhoitoon tai eristämiseen samaa tilaa, jossa eläin kokee olonsa myös turvallisemmaksi, eikä laki mahdollistaisi tulkintaa, että hoitotilan tulisi olla kokonaan erillinen tila.

Luku 10

70 - 74§ maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, kunnaneläinlääkäri, terveystarkastaja, poliisi ja Tulli

Tuottajien oikeusturvaa tulisi vahvistaa. Valvojilla on suuri valta tarkastuksissa tuottajan elinkeinon kannalta. Eläinten hyvinvoinnin ja tuottajan oikeusturvan takia valvojilta tulisi vaatia riittävää ammattitaitoa. Valvontatilanteissa tuottajalla tulisi olla mahdollisuus käyttää puolueetonta tukihenkilöä sekä yksittäisen valvontaa suorittavan henkilön henkilökohtaisten mielipiteiden ei tulisi voida vaikuttaa valvontaan.

Luku 11

79§ teurastamojen kameravalvonta

Kannatamme että jatkossa kameratekniikkaa voisi hyödyntää esimerkiksi eläinlääkärien tekemissä lihantarkastuksissa, joka vähentäisi kustannuksia teurastamoilla ja lisäisi avoimuutta ketjussa ja tuottajien oikeusturvaa. Eläinten hyvinvointilain tulisi tukea tätä digitalisaation kehittymistä, ilman että päällekkäisiä vaatimuksia.

82§ asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Kannatamme lakiin selkeämmin tuottajan oikeuden kirjaamista asiantuntijan tai avustajan käyttämiseen valvontatilanteissa. Tuottajien tiedottamista tulisi parantaa valvontatilanteiden kulusta ja tuottajan oikeuksista sekä velvollisuuksista.

Luku 12

98§ Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Hallinnollisina pakkokeinoina toivoisimme käytettävän lopettamisen lisäksi muita pakkokeinoja. Eläimen hyvinvoinnin ja tuottajan kannalta olisi parempi, että eloon myyminen ja teurastus olisi suositeltavampaa kuin tilalla lopettaminen. Toistaiseksi on tullut tapauksia, jossa valvontaviranomainen on määrännyt kaikki eläimet (iästä ja kunnosta riippumatta) pakkokeinona lopetettavaksi, koska se on hallinnollisesti helpompaa kuin muut pakkokeinot.

Luku 15

114§ perittävät maksut

Kannatamme että vasta toinen uusintatarkastuskäynti olisi tuottajalle maksullinen, jolloin tuottajalla olisi mahdollisuus korjata valvojan määräämät kohdat. Lisäksi aiheettomat eläinsuojeluilmoitukset, jotka on tehty vahingoittamis- tai kiusanteko tarkoituksessa, tulisi olla ilmoittajalle maksullisia.

*Anniina Holopainen tj.
Suomen Lammassosuuskunta*